

УДК 811.162.1'373.7

ІННОВАЦІЇ-РЕГУЛЯЦІЇ ПОЛЬСЬКИХ КІНЕМАТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ

Оксана ЛОЗИНСЬКА

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра польської філології,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: sianialozynska@gmail.com*

У статті проаналізовано фразеологічні інновації-регуляції як один із типів структурно-семантичних змін польських кінематичних фразеологічних одиниць на позначення емоцій. Встановлено їхні різновиди та особливості функціонування в текстах сучасної польської мови, зроблено спробу з'ясувати причини їхньої появи.

Ключові слова: кінематична фразеологічна одиниця, нормативна фразеологічна одиниця, фразеологічна інновація, фразеологічна регуляція, інновація-регуляція.

У сучасних текстах польської мови, поруч з канонічним уживанням, фразеологічні одиниці (далі ФО) часто застосовуються з видозміненою формою і/чи семантикою. Важливим питанням у дослідженні ФО є опис їхніх функціональних особливостей.

Об'єктом цього дослідження є інновації-регуляції як один із типів структурно-семантичних змін польських кінематичних фразеологізмів на позначення емоцій. Кінематичними фразеологізмами у цій статті називаємо ФО, прототип і внутрішня форма яких зводяться до лінійного опису мімічної чи жестикуляційної поведінки людей¹. Мета статті – з'ясувати типи та особливості функціонування інновацій-регуляцій кінематичних ФО на позначення емоцій у текстах сучасної польської мови. Актуальність пропонованого дослідження зумовлена відсутністю в польському й українському мовознавстві комплексних досліджень, присвячених функціональним особливостям інновацій-регуляції кінематичних ФО на позначення емоцій у сучасних текстах.

З метою дослідження інновацій-регуляцій було проаналізовано 500 польських кінематичних ФО на позначення емоцій, вилучених методом суцільної вибірки із фразеологічних і загальних словників польської мови: “Słownik frazeologiczny języka polskiego” С. Скорупки (далі SFJP), “Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny” за редакцією С. Бомби, Я. Ліберека (далі SFWP), “Wielki słownik frazeologiczny języka polskiego” за ред. П. Мюльднер-Нецковського (далі WSFJP), “Inny słownik języka polskiego PWN” за редакцією М. Банька (далі ISJP),

¹ У ширшому трактуванні кінематичні фразеологізми охоплюють також значущі рухи тіла. Однак у цьому дослідженні ми обмежуємося ФО з мімічним і жестикуляційним прототипом.

“Uniwersalny słownik języka polskiego” за ред. С. Дубіша (далі USJP), “Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami” за ред. А. Клоцінської, Е. Соболя, А. Станкевич (далі WSFzP), “Wielki słownik frazeologiczny” Р. Лебди (далі WSF), електронний словник “Słownik języka polskiego PWN” (далі słownik PWN). Джерелом дослідження матеріалу стали два корпуси текстів польської мови: Korpus tekstów języka polskiego PWN (далі korpus.pwn.pl), який налічує 40 млн. слів, та Korpus IPi PAN (далі korpus.pl), який налічує 70 млн. слів. У цих корпусах було виявлено 300 випадків інновацій-регуляції зі зміною 102 нормативних ФО.

У цій статті ми досліджуємо текстову реалізацію КФО на позначення емоцій у корпусах текстів польської мови, відштовхуючись від сучасної фразеологічної норми, зафіксованої в сучасних лексикографічних джерелах, та враховуючи фреквентність вживання цих ФО у текстах. Адже фразеологічна норма виявляється у процесі дослідження текстуальної реалізації ФО та регулюється кодифікацією, яка є її відображенням. Таким шляхом ми перевіряємо, чи текстова реалізація відповідає нормі, чи є прикладом її порушення. При цьому ми розрізняємо неваріантні та варіантні ФО, де останні відзначаються тим, що мають одне й те саме значення. Від варіантних ФО відрізняємо словозмінні форми ФО, які є проявом акомодатії, при умові, якщо їхня парадигма не обмежена кодифікацією, тобто словниками. Якщо ж словники обмежують вживання певних парадигматичних форм ФО, то такі форми мають для цієї ФО класифікуючий характер. При вирішенні питання розрізнення словозмінних і словотвірних форм керуємося двома критеріями: відсутність вагомих для семантики ФО змін та висока фреквентність цих одиниць. Зміни дієслівного компонента ФО на відповідні неособові форми дієслова, дієприкметник, дієприслівник чи віддієслівний іменник та зміну в межах граматичної категорії виду симетричних фразеологізмів (тобто ФО із зафіксованою у словнику видовою парою) зараховуємо до морфологічної парадигми ФО.

Фразеологічна регуляція (innowacja regulująca), згідно з концепцією С. Бомби, виникає в результаті граматичних і словотвірних змін, зокрема, це може бути зміна в межах категорії числа, стану, виду, словотвірної форми компонента і зміни синтаксичної схеми всієї ФО [8, с. 60]. Слідом за С. Бомбою цей термін використовують Я. Ліберек [15, с. 181–199], Г. Дзямська-Ленарт [9, с. 72–82], У. Навроцька [16, с. 124–126], Г. Серочинський [18, с. 428–430] та ін. Серед інших термінів на позначення зазначених змін ми зафіксували: “словотворчі, словозмінні і синтаксичні модифікації” (Г. Дзямська-Ленарт [9, с. 72–82]), “формально-граматичні зміни” (І. Єременко [4, с. 96–97]), “граматична трансформація”, “граматичне перетворення” (А. Супрун [7, с. 10]), “граматична модифікація” (А. Супрун [7, с. 10], С. Пташник [6, с. 7]), “граматичні інновації” (М. Кабата [11, с. 263–264]), “структурно-граматичні зміни”, “модифікація граматичної форми” (М. Бакіна [1, с. 67–68]) та ін. Про зміни цього типу писали у своїх працях також Д. Вовчок [2, с. 115–116], В. Іцкович і Б. Шварцкопф [5, с. 198–199], А. Григораш [3, с. 281–289, 307–308], А. Пайдзінська [17, с. 78–86] та ін.

При аналізі контекстуальної реалізації кінематичних ФО на позначення емоцій ми виявили приклади інновацій-регуляції, які ділимо на три основні групи: 1. Граматичні модифікації. 2. Словотвірні модифікації. 3. Синтаксичні модифікації.

1. У межах **граматичних модифікацій ФО** виокремлюємо групу змін у межах граматичної категорії числа іменникового компонента:

а) Зміна в межах граматичної категорії числа іменникового компонента з однини на множину (33 ФО у 100 контекстах), наприклад, зміна нормативної ФО *szczęka (komuś) opada / opadła* “хтось здивований, сильно вражений чимось, зазвичай неприємно” [24, с. 325] в контексті: [...] *Tancerki filigranowej budowy wyszły z mody. Zastąpiły je takie, które potrafią mężczyzną dźwignąć do góry. Niektórym, bardziej tradycyjnie nastawionym do baletu widzom szczęki opadały, albo wręcz czuli się zgorzzeni takim pozornym chaosem [...]* [12]. Ця інновація виникла в результаті задуму автора підкреслити емоційний стан неприємного здивування великої кількості людей.

Аналогічна зміна відбулася, наприклад, у нормативній ФО на позначення смутку: *(ktoś) łapie / chwytą / bierze się za głowę* на *(ktoś) łapie / chwytą / bierze się za **głowy*** (8 контекстів); *(ktoś) kręci głowę* на *(ktoś) kręci **głowami*** (4); *(ktoś) spuści / spuścił nos na kwintę* на *(ktoś) spuści / spuścił **nosy** na kwintę* (3) і ***nosy** na kwintę (ktoś) spuści / spuścił* (1 зі зміною порядку розташування компонентів); *(ktoś) rwie sobie włosy z głowy* на *(ktoś) rwie sobie włosy z **głów*** (2); *(ktoś) posypał głowę popiołem* на *(ktoś) posypał **głowy** popiołem* (1). Деяку іншу функцію виконує зміна числа іменникового компонента *popiołem* нормативної ФО *(ktoś) posypał głowę popiołem*, яка модифікується у ФО *(ktoś) posypał **popiołami** głowę* (1 ФО поєднана зі зміною порядку розташування компонентів). У зазначеній інновації передається значення “великої кількості покаянь”, а не “великої кількості людей, що каються” як це було, наприклад, в інновації *(ktoś) posypał **głowy** popiołem*.

Цікавим є приклад зміни в межах нормативної ФО *(ktoś) opuścił / spuścił / zwiesił nos na kwintę*, яка модифікується в ФО *z **nosami** spuszczoneymi* (2) / *zwieszonymi na kwintę* (10). При цьому змінився порядок розташування компонентів ФО, який спричинений зміною дієслова на дієприкметник². Частотність цих форм може свідчити про вхід цих одиниць до фразеологічної норми як варіантів зазначеної вище ФО.

Зазначена інновація – заміна числа компонента фразеологізму з однини на множину – є логічним узгодженням у межах речення, не порушує семантичної ідентичності ФО та служить для підкреслення того факту, що: 1) своє незадоволення, смуток, розпач чи іншу емоцію виражає велика кількість людей; 2) щось, пов’язане з цією емоцією, є чисельним.

б) Зміна в межах граматичної категорії числа іменникового компонента з множини на однину (2 ФО у 5 контекстах), наприклад зміна нормативної ФО *(ktoś) zmarszczył brwi* “хтось рухом брів виразив гнів, незадоволення, задуманість” [23, с. 86] на: *zmarszczył brew: [...] na tym cholernym wydziale powinniśmy wiedzieć, że wystarczy, aby car zmarszczył brew, a znajdziemy się nad Amurem [...]* [13]. У цьому контексті за допомогою зміни множини на однину підкреслюється значення “при найменшому зусиллі (у вираженні незадоволення)”, що цареві вистачить насупити лише одну брову, а не обидві.

² Ми зафіксували цього типу формальні зміни в ФО *z **nosem** spuszczoneym* (1) / *zwieszonym* (1) *na kwintę*.

2. У межах **словотвірних модифікацій ФО** виокремлюємо:

а) зміни словотвірної форми дієслівного компонента ФО (15 ФО у 46 контекстах).

Прикладом зміни дієслівного компонента на відповідне дієслово з префіксом (усього 13 ФО у 31 контексті) є зміна в межах дієслівного компонента нормативної ФО (*ktoś*) *otworzył gębę* “а) хтось почав говорити; б) хтось здивувався, був чимось сильно вражений” [24, с. 331–132] в контексті: [...] *liczyłem, jak wielu innych, że wraz z obaleniem komunizmu i zniesieniem cenzury niebo nad Polską rozświetlą race intelektu, tak jaskrawe, że ludzie w Europie pootwierają gęby ze zdziwienia [...] [12]. Ця інновація вносить у семантичну структуру нормативної ФО (*ktoś*) *otworzył gębę* додатковий значеннєвий елемент “відкрити багато чогось, відкрити в багатьох місцях, відкрити одне за одним” [21]. За допомогою структурної зміни ФО автор, відповідно до задуму, передає значення “численного, одного за одним та в багатьох місцях вираження здивування та сильного враження”.*

Серед прикладів словотвірних змін дієслівного компонента нормативної ФО ми виявили приклади зі зміною дієслівного компонента з префіксом на його безпрефіксальний відповідник (2 ФО у 15 контекстах). Цього типу зміна з одночасною зміною виду дієслівного компонента відбулася у нормативній ФО (*ktoś*) *posypał głowę popiołem* у контексті: [...] *Nie chciałbym, panie marszałku, żebyśmy doprowadzali do sytuacji, że w środe popielcową klub Polskiego Stronnictwa Ludowego musi apelować do koleżanek i kolegów posłów koalicji rządowej o to, żeby sypali sobie głowę popiołem i robili grzech pokuty za popełnione w głosowaniu grzechy i za błędy przy ustawie budżetowej [...] [12]. Зазначена інновація обумовлена контекстом і служить для вираження не одноразовості, як це передбачає нормативний дієслівний компонент, а тривалості пережитого смутку чи розпачу. Аналогічна зміна відбулася у ФО (*ktoś*) *wylewa / roni krokodyle łzy* “хтось нещиро комусь співчуває, жалкує про щось” [20, с. 319] на (*ktoś*) *leje krokodyle łzy*. Зважаючи на численність цієї словотвірної зміни з *wylewa* на *leje* (14 контекстів), припускаємо, що її можна зарахувати до варіантів аналізованої нормативної ФО.*

б) зміни словотвірної форми іменникового компонента ФО (3 ФО у 8 контекстах).

Серед проаналізованого матеріалу ми зафіксували словотвірні зміни іменникового компонента нормативної ФО двох типів: 1) зміни, утворені через використання суфікса емоційної (суб’єктивної) оцінки як один з основних способів прояву емоційності у слові (2 ФО у 3 контекстах) та 2) зміни, утворені через втрату цього суфікса (1 ФО у 5 контекстах). Прикладом словотвірної зміни за допомогою суфіксальної деривації іменникового компонента є зміна в межах нормативної ФО (*ktoś*) *uronił łzę / roni łzy* “хтось заплакав, плаче” [24, с. 228] у контексті: [...] *Mali artyści tremę mieli ponoć już na dwa dni przed występem. Przejęcie towarzyszyło nie tylko rodzicom, z których niejedna mama i tato uronili łezkę, widząc swe pociechy na zawodowej estradzie [...] [12]. Ускладнений демінутивним суфіксом -k- іменниковий компонент ФО модифікує її значення та призводить до виникнення додаткової емоційно-експресивної забарвленості ФО та надає її значенню відтінок сентиментального розчулення.*

Зміни словотвірної форми іменникового компонента нормативної ФО (*ktoś*) *kręci nosem* у проаналізованих корпусах текстів польської мови ми не виявили, але такого типу інновації виявлено в мережі Інтернет через систему пошуку Google, наприклад: [...] *Komentatorka "Gazety" podsumowuje delikatnie: "I to oczywiście źle". Agnieszka Kublik kręci noskiem na Platformę jak mamusia na psotne dzieci [...]* [25]. Таких інновацій знайдено всього 61, з них 29 – на сайтах, написаних літературною мовою, та 32 – розмовною мовою. Виявлено також чотири приклади інновацій типу *kręcenie noskiem*, два приклади інновації типу *kręcić noskami*, які назвемо інновацією з подвійною регуляцією в межах одного компонента ФО, два приклади інновації типу *noskiem kręcić*, які назвемо регуляцією зі зміною порядку розташування компонентів. На нашу думку, заміна іменникового компонента *nosem* на його пейоративний відповідник *noskiem* чи *noskami* вносить у семантичну структуру ФО сему "насмішка, лагідна зневага".

Зміну словотвірної форми іменникового компонента через втрату демінутивного суфікса -k- виявлено в нормативній ФО *z łezką w oku* "лагідно, зі зворушенням" [14, с. 159] у контексті: [...] *Z powodu tego, o którym tu mowa, Stalin zapewne przewróci się w grobie. Chociaż, kto wie, czy nie zanuci ze łzą w oku i z ręką na sercu o zimnych falach, w holdzie załodze, która wolała zatopić swój okręt wojenny, niż oddać się w ręce wroga [...]* [13]. Автор модифікує ФО, щоб надати висловленню більшої правдивості та контекстуальної відповідності з огляду на особливості характеру Сталіна, який був людиною суворою, несентиментальною. Таким чином, усічення суфікса -k- іменникового компонента надає ФО більш суворого звучання, при цьому втрачається елемент значення "лагідно". Для підсилення переданого сенсу зворушеності автор застосовує прийом нанизування ФО, вживаючи поруч з аналізованою ФО фразеологізм *z ręką na sercu* "щиро, відкрито" [22, т. 3, с. 1179].

3. У межах синтаксичних модифікацій ФО виокремлюємо:

а) зміна порядку розташування компонентів (35 ФО в 106 контекстах)

Зміна порядку розташування компонентів нормативної ФО (*ktoś*) *załamuje ręce nad czymś / kimś* "хтось шкодує про щось, когось, приймає вигляд відречення, безсилля, розчарування; хтось горює, є в розпачі" [14, с. 161] в контексті: [...] *Duże piersi wspierały się na wydatnym brzuchu. Przystała już nawet załamywać nad sobą ręce, pogodziła się z własnym wyglądem. [...]* [13] дала змогу авторові логічно виділити той елемент мінімального контексту *nad sobą*, який зробив висловлення більш експресивним та підкреслив те, що хтось горює не над кимось чи чимось, а над власним виглядом. Переставлений таким чином компонент відіграє більш значущу роль у цьому висловленні, увиразнює емоційно-смісловий зміст ФО.

б) введення додатка, тобто зміна, пов'язана з розширенням валентності ФО, коли додається не передбачений фразеологічною нормою додаток (2 ФО у 2 контекстах) відбулася у традиційній ФО (*ktoś*) *zgrzyta zębami* "хтось дуже злиться на когось чи на щось, виявляє гнів, лють" [22, т. 4, с. 988] у контексті: [...] *Gdy pan przygotowuje budżet na następny rok, to wyobraża pan sobie Jana Rokiteę, który zgrzyta nad nim zębami? – To jedna z najbardziej przyjemnych rzeczy, jaką mogę sobie wyobrazić (śmiech). [...]* [13]. Така видозміна фразеологізму допомагає йому міцніше увійти у контекст і служить для передачі значення "хтось злиться над чимось, виявляє гнів,

лютує, **роблячи щось**". Цього типу зміну ми зафіксували в нормативній ФО (*ktoś*) *daje / da (komuś) po nosie* "хтось провчає когось, розправляється з кимось, засуджує когось, втирає комусь носа" [23, с. 456] у контексті: [...] *W Krakowie też miał najlepszych przyjaciół i najzagorzalszych wrogów, którzy w stopniu większym od przyjaciół dopingują do pracy, do dania im po nosie swoimi sukcesami; w nim też uwiódł służącą swej ciotki, wulgarną Teofilę Pytko* [...] [12]. Розширення валентності ФО дало змогу авторові щільніше вплести цю ФО у контекст, максимально наблизити її до умов ситуації та уточнити спосіб провчання / розправи.

в) **зміна керування** в межах нормативної ФО через зміну додатка, яка стала причиною значних змін семантики ФО (2 ФО у 3 контекстах). Наприклад, у традиційній ФО (*ktoś*) *drze szaty nad kimś / czymś* "хтось побивається через когось, щось; демонструє відчай, скорботу" [23, с. 767], при якій видозмінена ФО (*ktoś*) *drze o coś szaty / (ktoś) drze szaty o coś* отримала цілком нове значення "хтось вболіває за щось, виступає за щось", у контексті: [...] *Brak modelu docelowego umożliwia dowolne traktowanie procesów prywatyzacyjnych* [...] *To jest 2-3% prywatyzowanego majątku, a my tu drzemy o to szaty* [...] [12]; [...] *Chodź mi o to, czy to rozdzieranie szat o ograniczanie kompetencji rady w ogóle ma sens* [...] [12]. Іншим прикладом цієї групи змін є модифікація нормативної ФО *z pocałowaniem ręki* на *z pocałowaniem w rękę*.

Зафіксовано також контексти з подвійною (5 комбінацій граматичних змін у 8 ФО в 27 контекстах) та потрійною (2 комбінації граматичних змін у 1 ФО в 2 контекстах) інновацією-регуляцією ФО. Прикладом складних змін у межах нормативної ФО (*ktoś*) *posypał (sobie) głowę popiołem* "хтось публічно визнав свою вину і виявив скорботу, розкаяння" [24, с. 384] / "хтось кориться, покутує, шкодує" [23, с. 243] є інновація, зафіксована у контексті: [...] *Pan poseł Goryszewski, ale proszę już nie wypowiadać się na ten temat i trzymać się wcześniejszych uzgodnień. Bardzo mi przykro, popiołem będziemy sypać głowy po głosowaniu* [...] [12]. У зазначеному контексті відбулися одночасно такі зміни: зміна порядку розташування компонентів із логічним вичленуванням іменникового компонента для підкреслення емоційно-експресивного звучання ФО, словотвірна зміна, при якій дієслівний префіксальний компонент замінено на його безпрефіксальний відповідник, який, крім того, призводить до зміни виду з доконаного на недоконаний. Саме за допомогою таких прийомів автор намагається передати та підкреслити значення засмучення та жалю.

Отже, серед проаналізованих інновацій-регуляцій ми виокремили: 93 ФО у 271 контексті з однією із граматичних чи синтаксичних змін, 8 ФО у 27 контекстах з подвійною регуляцією. Зазначені вище зміни є логічним узгодженням у межах речення, зумовлені та виправдані контекстом. Такі інновації шляхом пристосування елементів контексту до змісту, що передається, є своєрідною морфологічною чи синтаксичною адаптацією, вони не порушують семантичної ідентичності ФО та часто служать для інтенсифікації її значення. Нерідко зміни в межах дієслівного компонента ФО є виявом узгодженості з дієсловами, що належать до мінімального чи максимального контексту ФО. Ускладнення структури іменникового компонента ФО демінутивним суфіксом -k- модифікує її значення та призводить до виникнення додаткового емоційно-експресивного забарвлення ФО та надає її значенню відтінків

сентиментального розчулення, натомість, усічення суфікса -k- іменникового компонента надає ФО більш суворого звучання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бакина М. А.* Структурно-семантические преобразования фразеологических единиц в современной поэзии / М. А. Бакина // Русский язык в школе. – Москва : Просвещение, 1980. – № 3. – С. 67–73.
2. *Вовчок Д. Н.* Трансформация фразеологизмов как способ создания экспрессии (на материале газетных текстов) / Д.Н. Вовчок // Проблемы функционирования и специфики речевых разновидностей. – Пермь : Изд-во Перм. гос. ун-та им. Горького А.М., 1985. – С. 114–125.
3. *Григораши А. М.* Фразеологические инновации в современной публицистике Украины : (на материале русскоязычной и украиноязычной прессы 1990-х–2000-х годов) : монографія / А. М. Григораши. – Киев : Знання України, 2008. – 439 с.
4. *Єременко І.* Фразеологія в системі російської мови та епістолярному дискурсі = Фразеологія в системе русского языка и эпистолярном дискурсе : [навч. посіб.] / І. Єременко. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 166 с.
5. *Ицкович В. А.* К типологии формальных отклонений от фразеологической нормы / В.А. Ицкович, Б.С. Шварцкопф // Литературная норма в лексике и фразеологии / под ред. Л.И. Скворцова и Б.С. Шварцкопфа. – Москва : Наука, 1983. – С. 182–205.
6. *Пташник С. Б.* Структурно-семантичні особливості фразеологічних модифікацій та їхні функції в німецькому газетному тексті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / Пташник Стефанія Богданівна ; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Львів, 2003. – 18 с.
7. *Супрун А. П.* Семантико-стилістичні особливості фразеологічних одиниць (На матеріалі поетичних творів М Рильського) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / Супрун Алла Петрівна ; Дніпропетровський державний університет. – Дніпропетровськ, 1999. – 19 с.
8. *Bąba S.* Typu innowacji frazeologicznych / Stanisław Bąba // Innowacje frazeologiczne współczesnej polszczyzny / Stanisław Bąba. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 1989. – S. 46–66.
9. *Dziamska-Lenart G.* Innowacje frazeologiczne w powojennej felietonistyce polskiej / Gabriela Dziamska-Lenart. – Poznań : Poznańskie Studia Polonistyczne, 2004. – 151 s.
10. *Inny słownik języka polskiego PWN* : w 2 t. / Pod red. M. Bańki. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2000. – T. 1–2.

11. *Kabata M.* Innowacje frazeologiczne w wierszach księdza Jana Twardowskiego / Maria Kabata // *Słowo. Tekst. Czas.* VI. Nowa frazeologia w nowej Europie / pod red. M. Aleksiejenki, W. Mokijenko, H. Waltera. – Szczecin; Greifswald : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2002. – S. 262–269.
12. Korpus IPI PAN [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korpus.pl/>.
13. Korpus Języka Polskiego Wydawnictwa Naukowego PWN [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korpus.pwn.pl/>.
14. *Lebda R.* Wielki słownik frazeologiczny / R. Lebda; pod red. A. Latuska. – Kraków : Krakowskie wydawnictwo Naukowe, 2008. – 718 s.
15. *Liberek J.* Innowacje frazeologiczne w powojennej fraszce polskiej / Jarosław Liberek // Innowacje frazeologiczne w powojennej fraszce polskiej / Jarosław Liberek – Poznań : Wydawnictwo WiS, 1998. – S. 81–199.
16. *Nawrocka U.* Frazeologiczne innowacje modyfikujące w wybranych utworach Edmunda Niziurskiego / Urszula Nawrocka // *Język Polski.* – Kraków : Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, 2002. – Z. 2. – T. 52. – S. 119–126.
17. *Pajdzińska A.* Frazeologizmy jako tworzywo współczesnej poezji / Anna Pajdzińska. – Lublin : Agencja Wydawniczo-Handlowa, 1993. – 246 s.
18. *Seroczyński G.* Innowacje frazeologiczne w kazaniach św. kardynała Stefana Wyszyńskiego, prymasa Polski / Grzegorz Seroczyński // *Prace Filologiczne.* T. XLVII – Warszawa : Instytut Języka Polskiego UW, 2002. – S. 417–434.
19. *Skorupka S.* Słownik frazeologiczny języka polskiego : w 2 t. / S. Skorupka. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1974. – T. 1–2.
20. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny / Pod red. S. Bąby, J. Liberka. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2001. – 1096 s.
21. Słownik języka polskiego PWN [Електронний ресурс].
22. Uniwersalny słownik języka polskiego : w 4 t. / Pod red. S. Dubisza. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. – T. 1–4.
23. Wielki słownik frazeologiczny języka polskiego / Pod red. P. Müldnera-Nieckowskiego. – Warszawa : Świat Książki, 2004. – 1088 s.
24. Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami / Pod red. A. Kłosińskiej, E. Sobol, A. Stankiewicz. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005. – 840 s.
25. <http://www.rp.pl/artukul/90068.html>

Стаття надійшла до редколегії 27.10.2011

Прийнята до друку 30.11.2011

INNOVATIONS-REGULATIONS OF POLISH KINEMATICAL PHRASEOLOGISMS DENOTING EMOTIONS

Oksana LOZYNSKA

*The Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Polish Philology,
1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: sianialozynska@gmail.com*

Phraseological innovations-regulations as a type of structural and semantic changes of Polish kinematical phraseological units denoting emotions are analyzed in the article. Their types and peculiarities of functioning in the texts of the modern Polish language are established, an attempt is also made to find out reasons of their emergence.

Key words: kinematical phraseological unit, normative phraseological unit, phraseological innovation, phraseological regulation, innovation-regulation

ИННОВАЦИИ-РЕГУЛЯЦИИ ПОЛЬСКИХ КИНЕМАТИЧЕСКИХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ, ОБОЗНАЧАЮЩИХ ЭМОЦИИ

Оксана ЛОЗИНСКАЯ

*Львовский национальный университет имени Ивана Франка,
кафедра польской филологии,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000,
e-mail: sianialozynska@gmail.com*

В статье проанализированы фразеологические инновации-регуляции как один из типов структурно-семантических изменений польских кинематических фразеологических единиц, служащих для обозначения эмоций. Установлены их разновидности и особенности функционирования в текстах современного польского языка, предпринята попытка выяснить причины их появления.

Ключевые слова: кинематическая фразеологическая единица, нормативная фразеологическая единица, фразеологическая регуляция, инновация-регуляция.